

Nr 336.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar m. m.; given Stockholms slott den 20 september 1946.

Under åberopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar;

2) lag om ändrad lydelse av 6 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling;

3) lag angående ändrad lydelse av 81 § 1 mom. samt 83 § lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården;

4) lag angående ändrad lydelse av 84 § 1 mom. barnavårdslagen den 6 juni 1924 (nr 361); samt

5) lag angående ändring i lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling.

GUSTAF.

Herman Zetterberg.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 12 § lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.

Härigenom förordnas, att 12 § lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar skall erhålla följande ändrade lydelse.

12 §.

Finnes vid förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken någon skäligen misstänkt för brott, som omförmäles i 14 kap. 21 §, 15 kap. 12, 13, 15 eller 15 a §, 18 kap. 7, 8, 8 a, 9, 10 eller 10 a § strafflagen, eller försök till brott, som nu sagts, där sådant försök är med straff belagt, eller för gärning, varom i 18 kap. 13 § samma lag sägs och som innebär uppfordran eller inbjudan till otukt, åligger det åklagaren att omedelbart göra skriftlig anmälan därom till sundhetsinspektören i orten eller, om den misstänkte är för brottet häktad, den vid häktet anställde eller anlitade läkaren.

Anhängiggöres talan om brott, som avses i första stycket, av enskild part, åligger det domstolen att omedelbart därom underrätta sundhetsinspektören i orten eller, därest den tilltalade är häktad, den vid häktet anställde eller anlitade läkaren.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1948.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 6 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling.

Härigenom förordnas, att 6 § lagen den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

6 §.

Vill någon söka ändring i Konungens befallningshavandes utslag, varigenom han blivit dömd till tvångsarbete, äger han inom två veckor från den

dag, då utslaget blivit avkunnat, till Konungens befallningshavande inkomma med sina till hovrätten ställda besvär. Behöver klaganden biträde vid besvärens författande, foga Konungens befallningshavande anstalt att det erhålles.

Finnes besvärstalan ej vara fullföljd på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, skall den av Konungens befallningshavande avvisas. Om fullföljd av talan mot beslutet gälle vad i första stycket sägs; dock skall besvärstiden räknas från det klaganden erhöi del av beslutet. Avvisas ej besvärstalan, skall Konungens befallningshavande så fort ske kan till hovrätten insända besvären tillika med vederbörandes yttrande, om anledning förekommit att sådant infordra, ävensom eget utlåtande och Konungens befallningshavandes protokoll och utslag samt övriga till målet hörande handlingar.

Konungens befallningshavande — — — fri fot.

Konungens befallningshavandes — — — blivit ådömt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1948.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 81 § 1 mom. samt 83 § lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 81 § 1 mom. samt 83 § lagen den 14 juni 1918 om fattigvården¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

81 §.

1 mom. Är någon — — — hos Konungens befallningshavande.

Besvären skola inom trettio dagar efter den, då klaganden erhöi del av utslaget, avlämnas till Konungens befallningshavande, som över besvären infordrar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammarrätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

83 §.

Den, som vill söka ändring i Konungens befallningshavandes utslag i mål rörande ådömande av tvångsarbete enligt 75 §, äger att till Konungens befallningshavande inkomma med sina till hovrätten ställda besvär, om han är häktad, inom två veckor från den dag, då beslutet för honom avkunnades, men i an-

¹ Senaste lydelse av 81 § 1 mom. se SFS 1926: 202.

nat fall inom samma tid från den dag, då beslutet delgavs honom. Finnes besvärstalan ej vara fullföljd på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, skall den av Konungens befallningshavande avvisas. Om fullföljd av talan mot beslutet gälle vad nyss sagts; dock skall besvärstiden räknas från det klaganden erhöll del av beslutet. Avvisas ej besvärstalan, skall Konungens befallningshavande så fort ske kan till hovrätten insända besvären tillika med vederbörandes yttrande, om anledning förekommit att sådant infordra, ävensom eget utlåtande och Konungens befallningshavandes protokoll och utslag samt övriga till målet hörande handlingar.

I sammanhang — — — tilldelad varning.

Vid klagan — — — viss tid.

Behöver häktad — — — det erhålles.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1948.

F ö r s l a g
till
L a g
angående ändrad lydelse av 84 § 1 mom. barnavårdslagen den 6 juni 1924¹
(nr 361).

Härigenom förordnas, att 84 § 1 mom. barnavårdslagen den 6 juni 1924¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

84 §.

1 mom. Är någon — — — hos länsstyrelsen.

Besvären skola inom trettio dagar efter den, då klaganden erhöll del av utslaget, avlämnas till länsstyrelsen, som över besvären infordrar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammarrätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1948.

¹ Senaste lydelse se SFS 1926: 203.

F ö r s l a g

till

L a g**angående ändring i lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling.**

Härigenom förordnas, att 5, 6, 7 och 13 §§ lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

5 §.

Rätten äge, innan beslut i saken meddelas, förelägga sökanden att förebringa utredning om viss omständighet, som finnes kunna på saken inverka; därvid må förhör under sanningsförsäkran äga rum med sökanden.

6 §.

Har sökanden visat sannolika skäl, att handlingen för honom förstörts eller eljest förkommit, förelägge rätten honom att å viss rättegångsdag fullfölja ansökningen; och utfärde rätten offentlig stämning, som anslås i rättens kansli och genom rättens försorg införes i allmänna tidningarna ävensom, där rätten prövar lämpligt, i tidning inom orten. Införandet i allmänna tidningarna skall äga rum i första numret för januari, april, juli eller oktober månad; och skall vid utsättande av dag för ansökningens fullföljande iakttagas, att minst ett och högst två år komma att förflyta mellan dagen för införandet och den dag, som utsättes för ärendets fullföljande.

Stämningen skall innehålla, jämte beskrivning av handlingen, att sannolika skäl visats för sökandens uppgift att den för honom förkommit, ävensom tillkännagivande att, om någon innehar handlingen eller vet att den finnes i behåll, han bör därom hos rätten göra anmälan sist å den för ärendets fullföljande utsatta dag.

Har stämningen icke blivit i rätt tid införd i allmänna tidningarna och möter på grund härav hinder för ärendets företagande å den utsatta dagen, äge rätten utsätta ny dag för ansökningens fullföljande samt utfärda och kungöra offentlig stämning på sätt förut sagts. Underrättelse härom skall meddelas sökanden.

7 §.

Fullföljes ej — — — den förfallen.

13 §.

Hava tio år förflutit från det intecknad fordringshandling, om vilken det ej är känt var den finnes, blivit uppvisad för anteckning om innehav eller eljest företedd i inteckningsärende och vill den intecknade egendomens

¹ Senaste lydelse av 13 § se SFS 1946:105.

ägare äska att in-teckningen, ehuru han ej kan förete handlingen, måtte dödas, göra ansökan därom, då fråga är om handling, för vilken in-teckning fastställts i fast egendom, tomträtt eller vattenfallsrätt eller i jordbruksinventarier, hos den rätt, under vilken fastigheten lyder, och eljest hos rätten i den ort, där vederbörande inskrivningsdomare är. Sedan ansökningen, där så ske kan, på sätt om stämning i tvistemål är stadgat delgivits den senast antecknade innehavaren av handlingen, utfärde rätten offentlig stämning, som skall kungöras på sätt i 6 § sägs samt innehålla beskrivning av handlingen ävensom tillkännagivande att, om någon innehar handlingen eller har kännedom om att den finnes i behåll, han bör därom, vid äventyr att in-teckningen eljest dödas, hos rätten göra anmälan sist å dag som för ärendets fullföljande utsättes. Sådan dag må ej sättas tidigare än sex månader efter kungörelsens införande i allmänna tidningarna.

Fullföljes ej ansökningen å utsatt dag, vare den förfallen.

Finner rätten — — — handlingens företeende.

Rätten skall — — — laga kraft.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1948; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 april 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet hemställer chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, att lagrådets utlåtande måtte genom utdrag av protokollet inhämtas över de i processlagberedningens betänkande den 17 mars 1944 (SOU 1944: 9 och 10) framlagda förslagen till

1) lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar;

2) lag om ändrad lydelse av 6 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling;

3) lag angående ändrad lydelse av 81 § 1 mom. samt 83 § lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården;

4) lag angående ändrad lydelse av 84 § 1 mom lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag); samt

5) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling.

Härvid framhåller föredraganden, att 13 § lagen om dödande av förkommen handling erhållit ändrad lydelse genom lag den 29 mars 1946 (nr 105) och att därav föranledes ändring av beredningens förslag i detta ämne.

Till föredragandens ovannämnda, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall.

Ur protokollet:

Sven Leffler.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 19 juni 1946.

Närvarande:

regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GULDBERG,
EKBERG,
SANTESSON.

Enligt lagrådet den 4 maj 1946 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 26 april 1946, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle inhämtas över upprättade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar;
- 2) lag om ändrad lydelse av 6 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 81 § 1 mom. samt 83 § lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården;
- 4) lag angående ändrad lydelse av 84 § 1 mom. lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag); samt
- 5) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsrådet Erik Söderlund.

Lagrådet yttrade:

I förslaget till lag om ändrad lydelse av 12 § lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar ha vidtagits jämkningar, föranledda av vissa ändringar i strafflagen. Sedan processlagberedningen avgav nämnda förslag, har en ny paragraf införts i 18 kap. strafflagen under beteckningen 10 a §. Hänvisning till detta stadgande bör ske i första stycket av ifrågavarande lagrum.

De remitterade förslagen föranleda i övrigt icke annan erinran än att, då 13 § lagen om dödande av förkommen handling erhållit ändrad lydelse genom lag den 29 mars 1946 (nr 105), därav — såsom föredragande departementschefen framhållit — påkallas ändring i förslaget i detta ämne.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 september 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden QUENSEL, ERLANDER, DANIELSON, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Danielson, anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets den 19 juni 1946 avgivna utlåtande över de till lagrådet den 26 april 1946 remitterade förslagen till

1) lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar;

2) lag om ändrad lydelse av 6 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling;

3) lag angående ändrad lydelse av 81 § 1 mom. samt 83 § lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården;

4) lag angående ändrad lydelse av 84 § 1 mom. lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag); samt

5) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling.

Föredraganden anför följande.

Förslagen innefatta följdändringar i anledning av den nya rättegångsbalken. Jag skall i huvudsak angiva innebörden av dessa ändringar. I övrigt får jag hänvisa till processlagberedningens betänkade.

Vad först angår *förslaget om ändrad lydelse av 12 § lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* må erinras, att enligt nämnda lagrum anmälan skall göras hos tjänsteläkare, när åtal anställes för något av de brott, som närmare angivits i lagrummet. Anmälan verkställes vid allmänt åtal av åklagaren och vid enskilt åtal av domstolen. Åklagaren har för närvarande att göra anmälan, så snart stämning delgivits den tilltalade eller denne blivit häktad för brottet. Processlagberedningen har anmärkt, att stadgandet därom utginge från gällande rätts ståndpunkt, att häktning innefattade inledande av åtal. Enligt nya RB föreligger icke något omedelbart samband mellan häktning och åtal. Häktning kan förekomma under

förundersökning, innan denna lett till åtal. Med hänsyn härtill och då det även i andra fall syntes lämpligt, att åklagarens anmälan skedde redan då förundersökningen fortskridit så långt att någon skäligen misstänktes för brottet, har beredningen föreslagit ändring av sådan innebörd. Vid enskilt åtal göres för närvarande anmälan efter målets första handläggning. Enligt förslaget skall vid enskilt åtal anmälan göras, så snart talan anhängiggjorts. I lagrummet ha i övrigt föreslagits sådana jämkningar, som betingats av ändringar i SL.

Lagrådet har erinrat, att i sistnämnda hänseende krävdes ytterligare jämkning i anledning av en efter avgivandet av beredningens förslag verkställd ändring i SL. I övrigt har förslaget av lagrådet lämnats utan anmärkning.

De föreslagna *ändringarna i lösdrivarlagen och fattigvårdslagen* avse väsentligen införande av nya fullföljdsbestämmelser vid klagan över ådömt tvångsarbete. Enligt 6 § lösdrivarlagen och 83 § fattigvårdslagen äger för närvarande den som av länsstyrelsen ådömts tvångsarbete fullfölja talan däremot omedelbart i högsta domstolen. På grund av hänvisning till fattigvårdslagen gäller enligt 85 § 1 mom. barnavårdslagen detsamma, när någon enligt barnavårdslagen dömts till tvångsarbete. Beredningen har framhållit, att vid flera tillfällen, särskilt i samband med åtgärder för begränsning av högsta domstolens arbetsbörda och minskning av antalet mål i högsta domstolen, ifrågasatts en annan fullföljdsordning för berörda mål. Med hänsyn till högsta domstolens arbetsbörda ägde enligt beredningen de därvid framförda synpunkterna icke längre samma betydelse som tidigare, detta på grund av de allmänna begränsningar i fråga om fullföljden till högsta domstolen, som upptagits i nya RB. Med införandet av nämnda begränsningar, vilka allenast avsåge mål som upptoges av högsta domstolen som tredje instans, framstode det å andra sidan som oegentligt, att i nu ifrågavarande mål fullföljden till högsta domstolen lämnades obegränsad. Oberoende därav kunde enligt beredningen ifrågasättas, om den nuvarande anordningen med omedelbar fullföljd till högsta domstolen kunde anses i allo lämplig. Till stöd för densamma kunde väl åberopas, att därigenom ernåddes större skyndsamhet i fråga om målens slutliga avgörande, men denna synpunkt kunde med lika stort berättigande göras gällande beträffande åtskilliga andra grupper av mål. Av större vikt syntes beredningen vara, att det behov av utredningens fullständigande och parters hörande, som ofta torde föreligga även vid fullföljd av talan uti ifrågavarande mål, lättare och med mindre kostnad kunde tillgodoses, om den omedelbara fullföljden skedde till hovrätt som mellaninstans. Beredningen har sålunda ansett, att fullföljden här — liksom i allmänhet i mål som från annan myndighet än domstol fullföljas till allmän överrätt — borde ske i första hand till hovrätt. Fullföljdssättet borde liksom för närvarande vara besvär. Med denna anordning komme beträffande överrättsförfarandet 21 § i lagen om införande av nya RB att bliva tillämplig.

I enlighet med vad sålunda anförts ha i beredningens förslag vidtagits änd-

ringar i 6 § lösdrivarlagen och 83 § fattigvårdslagen. I samband därmed har besvärstiden vid klagan över länsstyrelses utslag ansetts böra utsträckas från åtta dagar till två veckor. Med övriga i fattigvårdslagen föreslagna ändringar avsåg beredningen att utesluta vissa stadganden om skyldighet att ingiva besvär före klockan 12 å dagen. På grund av den nya lagstiftning, som genomförts i fråga om rätt att till förvaltningsmyndigheter insända handlingar med posten m. m. (SFS 1946: 326), äro dessa ändringar numera att anse enbart såsom redaktionella.

Förslagen till ändringar i lösdrivarlagen och fattigvårdslagen ha av lagrådet lämnats utan erinran.

Ändringen i barnavårdslagen ansluter sig till det ändringsförslag som framlagts beträffande 81 § fattigvårdslagen och är av redaktionell natur. Som redan anmärkts hänvisas i barnavårdslagen (85 § 1 mom.) i fråga om klagan över ådömt tvångsarbete till 83 § fattigvårdslagen. Den i sistnämnda lagrum föreslagna ändringen kommer alltså utan särskilt stadgande att avse även mål enligt barnavårdslagen. Ej heller förevarande förslag har föranlett någon erinran från lagrådet.

Vad slutligen angår *förslaget rörande ändring i lagen om dödande av förkommen handling* kan för närvarande enligt 5 § den som gjort ansökan om handlingens dödande erhålla föreläggande att med ed bekräfta riktigheten av lämnad uppgift. I nya RB har parts ed icke bibehållits. I stället föreligger möjlighet att höra part under sanningsförsäkran. I överensstämmelse härmed har beredningen föreslagit sådan ändring av 5 §, att stadgandet om ed skall avse sökandens hörande under sanningsförsäkran. Enligt 6 § kan i ärende angående dödande av förkommen handling rätten ha att utfärda offentlig stämning. Denna skall anslås å rättens dörr och genom sökandens försorg införas i tidningar. Liknande bestämmelser gälla enligt 13 § såvitt angår dödande av inteckning. Beredningen har ansett, att dessa föreskrifter böra jämkas i anslutning till bestämmelserna i 33 kap. 12 § nya RB. Sålunda borde stämningen anslås i rättens kansli och dess införande i tidningarna borde ske genom rättens försorg. En sådan omläggning har påkallat ändring förutom av 6 och 13 §§ även av 7 §.

Lagrådet har mot detta förslag icke framställt annan erinran än att — såsom även framhållits vid remissen till lagrådet — det finge beaktas, att 13 § nyligen erhållit ändrad lydelse genom lag den 29 mars 1946 (nr 105).

Såsom framgår av det anförda ha de föreliggande lagförslagen i allt väsentligt lämnats utan erinran av lagrådet. Även jag finner förslagen böra genomföras. Vid överarbetning inom justitiedepartementet har beaktats vad lagrådet anfört beträffande två av förslagen, varjämte tiden för de föreslagna lagarnas ikraftträdande angivits till den 1 januari 1948.

Härefter hemställer föredraganden, att de sålunda jämkade förslagen måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Thore Wisén.